

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

[08-570 470 00](tel:08-57047000)

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Riktlinje för skolplacering och plats i fritidshem i kommunal förskoleklass och grundskola/anpassad grundskola i Värmdö kommun

Diarienummer: 2023GSN/0256

Lagstadgat styrdokument: Skollagen

Ansvar: Grundskolesnämnden

Uppföljning: Vid nya
bestämmelser eller praxis

Beslutsdatum: 2023-11-22

Beslutsnivå: Grundskolenämnden

Beslutad riktlinje gäller från och med:

2023-11-22

Inledning

Enligt skollagen ska en elev placeras vid den av kommunens skolenheter där vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.¹

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Kommunen ska erbjuda utbildning i fritidshem så snart det framkommer att elev behöver plats. För elev i fristående skola ska hemkommunen erbjuda plats i kommunal verksamhet om den fristående skolan inte erbjuder utbildning i fritidshem.

Syfte och omfattning

Riktlinjen ska konkretisera lagstiftningen kring val av skola inom det obligatoriska skolväsendet, urvalsförfarande och urvalsgrunder samt vilka regler som gäller vid byte av skola. Vidare ska riktlinjen konkretisera lagstiftningen gällande fritidshem, öppen fritidsverksamhet/pedagogisk omsorg och omsorg under tid då fritidshem inte erbjuds.²

Rättslig reglering

- 3 kapitlet 12a § skollag (2010:800)
- 7 kapitlet 2-3, 10-11 och 21 §§ skollagen
- 9 kapitlet 15 § skollagen
- 10 kapitlet 30 § skollagen
- 11 kapitlet 29 § skollagen
- 14 kapitlet 2-6 §§ skollagen
- 25 kapitlet 4 § skollagen
- 29 kapitlet 2 och 6 §§ skollagen
- Folkbokföringslag (1991:481)

---

¹ 9 kapitlet 15 §, 10 kapitlet 30 § samt 11 kapitlet 29 § skollag (2010:800).

² Omsorg före och/eller efter fritidshemmet ordinarie öppettider.

Rätt till skolplacering i Värmdö kommun

Följande elever har rätt till en skolplacering i kommunal skola i Värmdö kommun:

- Skolpliktiga elever som är folkbokförda i Värmdö kommun.
- Elever som med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i kommunal skola i Värmdö kommun.³
- Elever som har Värmdö kommun som hemkommun utan att vara folkbokförd i kommunen.⁴

Elev med annan hemkommun än Värmdö kommun har i övrigt ingen rätt till skolplacering i Värmdö kommun. Efter ansökan från vårdnadshavare placeras elev i mån av plats.

Urvalskriterier

I första hand ska elev placeras vid den skolenhet som vårdnadshavare önskar. När det finns fler sökande än platser aktuellt läsår tillämpar Värmdö kommun följande urvalskriterier i turordning:

1. Elever som bor i Värmdö kommun med skyddade personuppgifter
2. Relativ närhet
3. Syskonförtur
4. Absolut närhet

Om elev inte får plats i önskad skola placeras eleven i närmaste kommunala skola med ledig plats, utifrån elevens folkbokföringsadress. Placeringen ska inte innebära betydande försämring för eleven.

Beskrivning av urvalskriterierna

Elever med skyddade personuppgifter

Ansökan om skolplacering för elever med skyddade personuppgifter hanteras i

---

³ Exempelvis barn/ungdom som socialtjänsten i annan kommun har placerat i familjehem/hem för vård och boende (HVB-hem) i Värmdö kommun.

⁴ 7 kapitlet 2 §, 29 kapitlet 2 och 6 § § skollagen.

särskild ordning utifrån gällande rutin beslutad av utbildningskontoret.

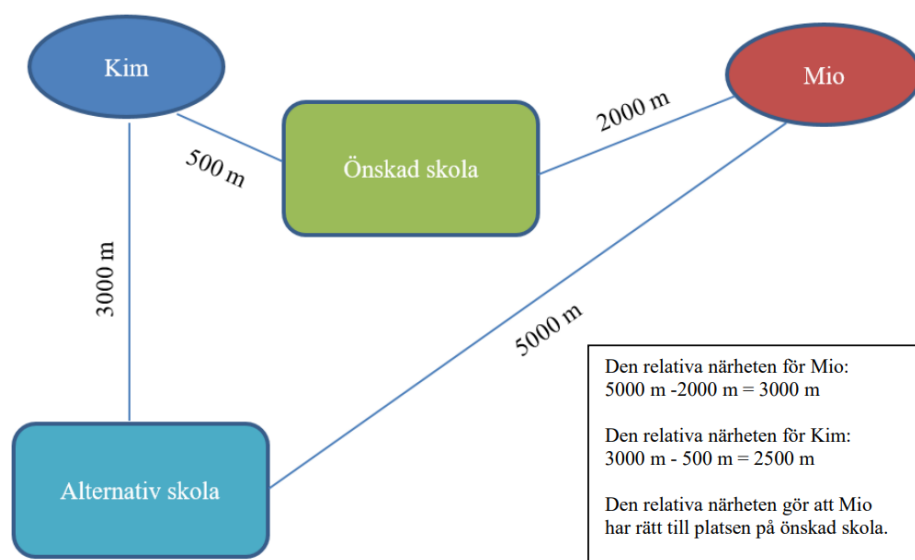
Relativ närhet

I bedömningen av vilken elev som ska få plats vid en viss skolenhet jämförs skillnaden i avstånd från folkbokföringsadressen till den önskade skolan med avståndet från folkbokföringsadressen till en alternativ skola i närheten.

Avståndsskillnaden dem emellan är den relativa närheten. För en rättssäker och likvärdig bedömning mäts avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och önskad skola i ett digitalt kartsystem. Avståndet mäts i första hand för gång- och cykelväg till och från skolan.

Det är inte alltid eleven som bor närmast skolan som får platsen. Ibland kan det vara väsentligt mindre uppoffring för en elev som bor relativt nära den önskade skolan att gå i en annan skola än för en elev som bor längre bort. Avgörande för detta är hur eleverna bor i förhållande till varandra och skolan.

Därefter jämförs den relativa närheten för samtliga som sökt samma årskurs i samma skola. Om två elever önskat samma skola och det bara finns plats för en av dem är det eleven som har det längsta relativa avståndet till den alternativa skolan som har rätt till platsen

Önskad skola är den skola som eleven sökt till. Den alternativa skolan är elevens närmaste eller näst närmaste skola. Om eleven har sökt till sin närmaste skola blir den alternativa skola den näst närmaste skolan. Om två elever har samma exakt samma relativa närhet sker placering enligt följande turordning.

1. Syskonförtur, se under rubriken Syskonförtur
2. Absolut närhet, se under rubriken Absolut närhet

Syskonförtur

Syskonförtur gäller för elever som ska börja i förskoleklass. Syskonförtur innebär att de elever som har ett syskon i årskurs 1-3 i den skola som vårdnadshavare har valt i första hand har förtur till plats i relation till elev som inte har syskon där. Syskon behöver inte vara biologiska, men ska vara folkbokförda på samma adress.

Absolut närhet

Om två eller flera elever som inte omfattas av syskonförtur har exakt samma relativa närhet till önskad skola görs urvalet utifrån absolut närhet. Absolut närhet innebär det faktiska avståndet mellan hem och önskad skola. Eleven som bor närmast önskad skola har då förtur.

Ansökan inför nytt läsår

Vårdnadshavare till elever som är folkbokförda i Värmdö kommun ska göra ett aktivt skolval under en årligen fastställd period. Datum för skolvalsperioden annonseras på kommunens hemsida senast under januari inför nästkommande läsår.⁵ Ansökan gäller endast till det kommande läsåret och det är inte möjligt att stå i kö till en kommunal skolenhet i Värmdö kommun.

Vårdnadshavare ska göra ett aktivt skolval om;

- eleven ska börja förskoleklass kommande läsår,⁶

---

⁵ Information ges även på andra varierande sätt, exempelvis genom information till förskolor och annonsering i lokaltidning.

⁶ Gäller barn som fyller sex år under kalenderåret och barn som beviljats uppskjuten skolplikt och därför börjar förskoleklass det kalenderår de börjar sju år samt de som ska börja direkt i anpassad grundskola.

- om nuvarande skolenhet inte har den årskursen som eleven ska påbörja kommande läsår, eller
- om eleven går i en fristående skola eller annan kommuns skola och vill byta till kommunal skola i Värmdö kommande läsår.

Om en elev har två vårdnadshavare krävs bådars godkännande för att skolvalet ska vara giltigt. Handläggning påbörjas när ansökan är godkänd av vårdnadshavare och skolvalsperioden har stängt. Beslut om skolplacering meddelas elevens vårdnadshavare.

Om inget av önskemålen i skolvalet kan tillgodoses eller om vårdnadshavare inte har gjort ett aktivt val av skola placerar Värmdö kommun eleven på närmaste skolenhet med ledig plats utifrån elevens folkbokföringsadress. Detsamma gäller om skolvalet inte har godkänts av elevens båda vårdnadshavare.⁷ Detta eftersom eleven har skolplikt och rätt till utbildning. Även i dessa fall kan urvalskriterierna behöva tillämpas.

Vårdnadshavares val av skola kan påverka elevens rätt till skolskjuts.⁸

Önskemål om skolplacering i fristående skola eller annan kommuns skola

Ansökan om skolplacering i fristående skola eller annan kommuns skola görs direkt dit. Eftersom det vid ansökningstillfället inte är säkert att eleven får plats i den önskade skolan ska vårdnadshavare också göra en ansökan till kommunal skola i Värmdö kommun. Vårdnadshavare⁹ ska meddela Värmdö kommun digitalt att de avstår den kommunala skolplatsen för att eleven ska gå i en fristående skola eller skola i en annan kommun. Den kommunala placeringen upphör i och med detta. Vid senare önskemål om kommunal skola måste vårdnadshavare göra en ny ansökan.

---

⁷ Om eleven bara har en vårdnadshavare räcker dennes ansökan.

⁸ Regelverket framgår av Riktlinjer för skolskjuts i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola i Värmdö kommun.

⁹ Om eleven har två vårdnadshavare krävs undertecknande av båda.

Femåringar

Barn har skolplikt från och med höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år, men skollagen ger kommunen möjlighet att ta emot barn i förskoleklassen redan höstterminen det kalenderår då barnet fyller fem år.

Värmdö kommun erbjuder inte barn att börja förskoleklass tidigare än höstterminen det år de fyller sex år.

Skolbyte och elever som flyttar till Värmdö

En ansökan om skolbyte är bindande. Om önskemål om ny skola kan tillgodoses avslutas placeringen på nuvarande skola. Den platsen blir då direkt tillgänglig för annan elev. Den som ansökt kan därför inte tacka nej till den skola man valt att byta till och det går inte heller att ångra sitt byte.

Byte från fristående skola till kommunal samt elever som helt saknar skolplacering går före byten mellan två kommunala skolor.

Värmdö kommun kan aldrig garantera att syskon får plats vid samma skolenhet vid byte, eftersom varje årskurs hanteras för sig.

Skolbyte mellan två kommunala skolor i Värmdö kommun

Ansökan om skolbyte från en kommunal skola till en annan kommunal skola inom kommunen kan göras under minst 2 fastställda perioder per kalenderår. Aktuella perioder ska framgå av kommunens hemsida senast under januari varje nytt kalenderår. Samtliga ansökningar som kommit in handläggs efter sista dagen i perioden. Om det finns flera ansökningar till önskad skolenhet bedöms dessa utifrån de urvalskriterier som framgår av denna riktlinje. Ansökan om skolbyte som skickas in innan eller efter någon av skolbytesperioderna avvisas.

Ansökan om byte kan dock hanteras skyndsamt vid dokumenterade synnerliga skäl.

Skolbyte från en fristående skola till en kommunal skola

Ansökan om byte från en fristående skola till en kommunal skola i Värmdö kommun

hanteras löpande. Om ansökan sammanfaller med en skolbytesperiod¹⁰ hanteras ansökan tillsammans med ansökningar mellan två kommunala skolor. Om det inte finns plats vid önskad skolenhet erbjuds placering vid den närmaste kommunala skolenhet med ledig plats. Om platserbjudandet inte besvaras inom svarstiden förfaller erbjudandet och eleven har kvar sin placering vid den fristående skola.

Om det finns flera ansökningar till önskad skolenhet bedöms dessa utifrån de urvalskriterier som framgår av denna riktlinje.

Skolbyte på grund av flytt

Elev har rätt att behålla sin skolplacering även om hen flyttar till annan adress inom kommunen. Eventuell rätt till skolskjuts kan dock försvinna.

Vid ansökan om skolplacering på grund av flytt till eller inom Värmdö kommun, utifrån en kommande folkbokföringsadress, ska den kommande folkbokföringsadressen styrkas.¹¹

Vid flytt till Värmdö kommun ska ansökan göras tidigast 60 dagar före önskad skolstart om ansökan gäller innevarande läsår. Flytten ska ha skett senast vid datum för önskad skolstart. Om önskat startdatum sammanfaller med skolbytesperiod hanteras ansökan tillsammans med ansökningar om skolbyte. I annat fall sker placeringarna kontinuerligt. Ansökan till kommande läsår ska göras tidigast 120 dagar före läsårsstart.

Rätt till plats i fritidshem

För att ha rätt till plats i fritidshem ska elevens föräldrar arbeta eller studera. Elev kan även ha rätt till plats om hen har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt¹² eller om hen av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av fritidshem.

---

¹⁰ Bytesperiod mellan två kommunala skolor.

¹¹ Exempelvis uppvisande av bostads- eller hyreskontrakt alternativt kopia av folkbokföringsändringen hos Skatteverket.

¹² Till exempel elever med annat modersmål än svenska samt elever vars föräldrar är arbetslösa, sjukskrivna eller deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Från och med höstterminen det år eleven fyller 10 år erbjuds öppen fritidsverksamhet.¹³ Den verksamheten är inte läroplansstyrd.

Elev som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem har dock rätt till plats i fritidshem till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år.¹⁴

Rätt till plats i kommunalt fritidshem i Värmdö kommun

Elev folkbokförd i Värmdö kommun har rätt till plats om;

- hen går i kommunal skola i Värmdö kommun, eller om
- hen går i en fristående skola som inte bedriver fritidshem.

Elev som är folkbokförd i annan kommun har rätt till plats i kommunalt fritidshem på samma villkor som folkbokförda i kommunen, så länge eleven har plats i en av Värmdös kommunala skolor.

Ansökan och uppsägning

Plats i kommunalt fritidshem i Värmdö kommun tilldelas i enlighet med den ansökan som skickats in.

Om endast en av två vårdnadshavare har behov av fritidshemsplats är denne ensam platsinnehavare och fakturamottagare.¹⁵

Om platsen inte längre ska nyttjas ska vårdnadshavare säga upp platsen.¹⁶

Uppsägningstiden är en månad. Avgift betalas till dess uppsägningstiden löpt ut.

Rektor för fritidshemmet ska informera utbildningskontoret centralt vid outnyttjad plats. Om en plats i fritidshem inte har sagts upp men varit outnyttjad i tre månader upphör platsen. Avgift debiteras för den outnyttjade tiden. Om behov av fritidshem uppstår igen måste vårdnadshavare göra en ny ansökan.

---

¹³ Även kallad fritidsklubb.

¹⁴ 14 kapitlet 7 § skollagen.

¹⁵ Gäller vid växelvis boende.

¹⁶ Om det finns två platsinnehavare krävs uppsägning från båda för att den ska vara giltig.

Plats i fritidshem upphör per automatik den 31 juli efter årskurs 3. Om eleven behöver fritidshem även fortsättningsvis ska en ny ansökan ges in.

Plats för elev som beviljats fritidshem till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år upphör automatiskt i samband med skolavslutningen det läsåret.

Avgifter

Avgift för plats i fritidshem/öppen fritidsverksamhet/pedagogisk omsorg för skolbarn betalas 12 månader om året. Detta gäller från den dag då platsen börjar användas. Värmdö kommun tillämpar maxtaxa. Avgiften baseras på hushållets sammanlagda ekonomi.

Öppethållande och vistelsetider

Fritidshem/pedagogisk omsorg för skolbarn ska tillhandahållas vardagar mellan klockan 6:30 och 18:30. Enhetens öppettider fastställs lokalt och ska utgå från elevens behov.¹⁷

För att fastställa behov av öppettider och vistelsetider kan respektive enhet kräva uppvisande av arbetsschema eller liknande.

Omsorg under tid då fritidshem inte erbjuds

Omsorgen riktar sig till vårdnadshavare som har schemalagd arbetstid utanför Värmdö kommuns beslutade ramtider.¹⁸ Omsorgen beviljas inte vid föräldraledighet, studier, praktik, sjukdom, semester eller annan ledighet. Beviljad omsorg erbjuds inte julafton, nyårsafton och midsommarafton.

Övriga förutsättningar som ska vara uppfyllda:

- Barnet ska vara folkbokfört i Värmdö kommun.
- Barnet ska vara inskrivet och nyttja plats i fritidshem.¹⁹

---

¹⁷ Föräldrars arbetstider samt restid till och från arbetet eller elevens eget behov.

¹⁸ Vardagar klockan 6:30 till 18:30.

¹⁹ Krävs att eleven nyttjar plats i fritidshem, det vill säga gäller inte elev i öppen

- Omsorgsalternativ inom familjen ska saknas.²⁰
- Arbetsgivare ska styrka arbetstider och intyga att dessa inte går att justera till ordinarie ramtider i Värmdö kommun. Detta gäller även sammanboende vuxen samt barnets andra vårdnadshavare, om sådan finnes.
- Omsorgsbehovet ska vara under en sammanhängande längre tidsperiod.

Ansökningstider och krav på lägsta behovsgrad samt övriga rutiner ska regleras och beslutas av utbildningskontoret.

Uppföljning

Utbildningskontorets centrala förvaltning ansvarar för att riktlinjer och tillämpningsrutiner följs upp och revideras i samband med införandet av nya bestämmelser och utifrån gällande praxis samt då behov uppstår av annan anledning.

---

fritidsverksamhet/fritidsklubb.

²⁰ Till familjen räknas sammanboende vuxen och barnets andra vårdnadshavare (om barnet har två vårdnadshavare